

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 34/2011-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 27. januára 2011 predbežne prerokoval sťažnosť M. M., t. č. vo väzbe, zastúpeného advokátom Mgr. R. T., PhD., B., pre namietané porušenie jeho základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky postupom Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. XV/2 Pz 76/10 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. M. o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky na jej prerokovanie a rozhodnutie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 3. decembra 2010 doručená sťažnosť M. M., t. č. vo väzbe (ďalej len „sťažovateľ“), v ktorej namieta porušenie svojho základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy postupom Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „generálna

prokuratúra“) v konaní vedenom pod sp. zn. XV/2 Pz 76/10 (ďalej aj „postup generálnej prokuratúry“).

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je na základe uznesenia vyšetrovateľa Policajného zboru, Úradu justičnej a kriminálnej polície Okresného riaditeľstva v Považskej Bystrici ČVS: ORP-395/OdV-PB-2007 z 13. augusta 2007 trestne stíhaný pre zločin ublíženia na zdraví podľa § 155 ods. 1 Trestného zákona a prečin výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a) a ods. 2 písm. a) Trestného zákona. Opatrením prezidenta Policajného zboru č. p. PPZ-31-21/BOK-Z-2007 z 23. augusta 2007 bola určená výberová vecná príslušnosť v uvedenej trestnej veci vyšetrovateľa Policajného zboru odboru Západ Úradu boja proti organizovanej kriminalite Prezídia Policajného zboru. Na základe uznesenia povereného príslušníka Policajného zboru oddelenia skráteného vyšetřovania Úradu justičnej a kriminálnej polície Okresného riaditeľstva v Považskej Bystrici ČVS: ORP-1096/OSV-PB-2007 z 30. októbra 2007 je sťažovateľ trestne stíhaný pre prečin výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a) Trestného zákona. Uznesením vyšetrovateľa Policajného zboru odboru Západ Úradu boja proti organizovanej kriminalite Prezídia Policajného zboru ČVS: PPZ-28/BOK-Z-2007 z 29. novembra 2007 boli uvedené trestné veci spojené na spoločné konanie.

3. Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že „... podaniami z 3. apríla 2010, 19. apríla 2010 a 24. apríla 2010 som žiadal podľa § 23 ods. 1 Trestného poriadku o odňatie veci a jej prikázanie inej súčasťi PZ. O podaniach z 3. apríla 2010 a 19. apríla 2010 bolo rozhodnuté uznesením riaditeľa Úradu boja proti organizovanej kriminalite Prezídia Policajného zboru ČVS: PPZ-111/BOK-Z-2008 z 10. mája 2010 o neodňatí veci (ďalej len „uznesenie o neodňatí veci“). O podaní z 24. apríla 2010 nebolo rozhodnuté vôbec. Návrhom z 15. júla 2010 na postup podľa § 363 ods. 1 Trestného poriadku som sa domáhal zrušenia uznesenia o neodňatí veci pre porušenie zákona, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a z dôvodu, že o podaniach nerozhodol príslušný orgán. Upovedomením sp. zn. XV/2 Pz 76/10 z 10. augusta 2010 mi bolo generálnou prokuratúrou oznámené, že sa o porušenie zákona nejedná. Vybavenie návrhu z 15. júla 2010 upovedomením z 10. augusta 2010 som podnetom zo 14. augusta 2010 podľa zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre napadol na

generálnej prokuratúre, pričom som argumentoval nepríslušnosťou prokurátorky generálnej prokuratúry na konanie podľa § 363 ods. 1 Trestného poriadku a keďže táto nepríslušná prokurátorka podstatu návrhu z 15. júla 2010 zrejme nepochopila, opakovane a detailnejšie som rozviedol, že som žiadal o odňatie veci policajnej súčasti, pričom celý Úrad boja proti organizovanej kriminalite je jednou súčasťou Policajného zboru, a teda o tzv. delegácii nemohol rozhodnúť riaditeľ tejto policajnej súčasti ale výlučne prezident Policajného zboru, čomu korešponduje aj zaužívaná aplikačná prax. Záver, že nerozhodol orgán príslušný na rozhodnutie podľa § 23 ods. 1 Trestného poriadku, teda z povahy veci prezident Policajného zboru, je nesporne závažným porušením zákona. Opakovaný podnet zo 14. augusta 2010 bol vybavený v zastúpení generálneho prokurátora riaditeľkou organizačného a kontrolného odboru upovedomením sp. zn. XV/2 PZ 96/10 z 23. septembra 2010 so záverom, že lehota na postup podľa § 363 ods. 1 Trestného poriadku už uplynula a môj opakovaný podnet zo 14. augusta 2010 bol ako nedôvodný odložený.“

4. Porušenie označených práv postupom generálnej prokuratúry sťažovateľ zhrnul takto: „Vybavením návrhu z 15. júla 2010 upovedomením z 10. augusta 2010, teda návrhu na postup podľa § 363 ods. 1 Trestného poriadku nepríslušnou prokurátorkou v rozpore s Trestným poriadkom došlo k porušeniu môjho práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Nezákonným vybavením návrhu z 15. júla 2010 nepríslušnou prokurátorkou došlo zároveň ku skráteniu a zmeškaniu lehoty, v ktorej sa týmto podaním mohol zaoberať generálny prokurátor. Ako priamo vyplýva z upovedomenia z 23. septembra 2010 o vybavení opakovaného podnetu zo 14. augusta 2010, môj návrh z 15. júla 2010 sa doručil oprávnenej osobe podľa Trestného poriadku, teda generálnemu prokurátorovi zastúpenému riaditeľkou organizačného a kontrolného odboru až po lehote, v ktorej o ňom mohlo byť v súlade so zákonom rozhodované. Nakoľko som návrh z 15. júla 2010 podával v súlade s Trestným poriadkom a v stanovenej lehote, nezákonným postupom prokurátorky generálnej prokuratúry došlo k úplnému odopretiu spravodlivosti (*denegatio iustitiae*), čím bolo zároveň porušené aj moje právo na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy. Z vyššie uvedeného je zrejmé, že neodstúpením návrhu z 15. júla 2010 na postup podľa § 363 ods. 1 Trestného poriadku generálnemu prokurátorovi ako príslušnému orgánu na vybavenie tohto návrhu došlo k porušeniu môjho práva na inú právnu ochranu a na obhajobu.“

5. V petite sťažnosti sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd sťažnosť prijal na ďalšie konanie a následne nálezom rozhodol tak, že postupom generálnej prokuratúry boli porušené jeho základné práva podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 ústavy. Zároveň žiadal, aby ústavný súd zakázal generálnej prokuratúre pokračovať v porušovaní jeho označených základných práv, priznal mu primerané finančné zadosťučinenie v sume 10 000 €, ako aj náhradu trov konania.

II.

6. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 50 ods. 3 ústavy obvinený má právo, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu.

8. Z upovedomenia prokurátorky generálnej prokuratúry z 10. augusta 2010 vyplýva že žiadosti sťažovateľa o zrušenie uznesenia o neodňatí veci nebolo vyhovené z týchto dôvodov: *„Zrušenie právoplatného rozhodnutia v prípravnom konaní v zmysle § 363 ods. 1 Trestného poriadku je mimoriadnym opravným prostriedkom, ktorý môže generálny prokurátor použiť len v prípade zistenia zásadného porušenia zákona, keď nápravu nemožno zabezpečiť inými prostriedkami dozoru prokurátora. V prípade Vami napádaného právoplatného rozhodnutia o neodňatí veci sa však o takéto porušenie zákona nejedná, preto Vás v zmysle § 365 ods. 1 Trestného poriadku upovedomujem o tom, že generálny prokurátor Vášmu návrhu na postup podľa § 363 ods. 1 Trestného poriadku nevyhovel.“*

9. Ústavný súd vo svojom rozhodovaní vychádza z ústavného princípu subsidiarity svojej právomoci vo vzťahu k všeobecným súdom vyplývajúceho z čl. 127 ods. 1 ústavy, podľa ktorého rozhoduje ústavný súd o individuálnych sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb vo veci porušenia ich základných práv alebo slobôd v tých prípadoch, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. V tejto súvislosti ústavný súd opakovane zdôraznil, že trestné konanie od svojho začiatku až po jeho koniec je procesom, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizácie garancií pre ochranu práv a slobôd môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní naprávať, resp. korigovať aj jednotlivé pochybenia. Spravidla až po jeho skončení možno na ústavnom súde namietať pochybenia znamenajúce porušenia práv a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy, ktoré neboli odstránené v jeho priebehu (napr. III. ÚS 3/02, III. ÚS 18/04, III. ÚS 75/05, IV. ÚS 76/05). Ústavný súd zastáva názor, že nie je iba jeho povinnosťou ako súdneho orgánu ochrany ústavnosti zabezpečovať v rámci svojej rozhodovacej právomoci ochranu základných práv a slobôd vrátane rešpektovania záväzkov vyplývajúcich z medzinárodných

zmlúv, ktorými je Slovenská republika viazaná. Túto povinnosť majú aj všeobecné súdy ako primárni ochrancovia ústavnosti (napr. III. ÚS 79/02).

10. Podľa § 34 ods. 1 Trestného poriadku obvinený má právo od začiatku konania proti svojej osobe vyjadriť sa ku všetkým skutočnostiam, ktoré sa mu kladú za vinu, a k dôkazom o nich, má však právo odoprieť vypovedať. Môže uvádzať okolnosti, navrhovať, predkladať a obstarávať dôkazy slúžiace na jeho obhajobu, robiť návrhy a podávať žiadosti a opravné prostriedky. Má právo zvoliť si obhajcu a s ním sa radiť aj počas úkonov vykonávaných orgánom činným v trestnom konaní alebo súdom.

Podľa § 238 ods. 1 Trestného poriadku podanú obžalobu, ako aj návrh na dohodu o vine a treste predseda senátu najskôr prezrie z toho hľadiska, či pre ďalšie konanie poskytujú spoľahlivý podklad, najmä preverí, či prípravné konanie, ktoré im predchádzalo, bolo vykonané spôsobom zodpovedajúcim tomuto zákonu, a či ju treba preskúmať alebo predbežne prejednať. Podľa § 243 ods. 2 Trestného poriadku pri predbežnom prejednaní obžaloby preskúma súd obžalobu a zákonnosť dôkazného materiálu.

Podľa § 244 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku po predbežnom prejednaní obžaloby súd obžalobu odmietne a vráti vec prokurátorovi, ak zistí závažné procesné chyby, najmä že boli porušené ustanovenia zabezpečujúce práva obhajoby. Rovnakú právomoc zaručuje § 241 ods. 1 písm. f) Trestného poriadku samosudcovi po preskúmaní obžaloby.

Podľa § 317 ods. 1 Trestného poriadku sa prieskumná právomoc odvolacieho súdu vzťahuje nielen na zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým odvolateľ podal odvolanie, ale aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo. Podľa § 321 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku odvolací súd zruší napadnutý rozsudok tiež pre podstatné chyby konania, ktoré napadnutým výrokom rozsudku predchádzali, najmä preto, že boli porušené ustanovenia, ktorými sa má zabezpečiť objasnenie veci alebo právo obhajoby.

11. Z uvedeného vyplýva, že prvostupňový súd konajúci v trestnej veci sťažovateľa

po podaní obžaloby, ako aj odvolací súd v prípade podania odvolania sú súdmi s plnou jurisdikciou, v ktorých právomoci je posúdenie všetkých relevantných skutkových aj právnych okolností daného prípadu vrátane zákonnosti a ústavnosti postupu orgánov prípravného konania. Sťažovateľ teda realizáciou svojho práva na obhajobu v priebehu trestného konania vedeného proti nemu má možnosť účinným spôsobom namietat' porušenie svojich v sťažnosti označených práv pred všeobecným súdom, a preto ústavný súd jeho sťažnosť pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie (m. m. I. ÚS 101/2010).

12. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti pri jej predbežnom prerokovaní neprichádzalo do úvahy rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľa, ktoré sú viazané na to, že sťažnosti by bolo vyhovené.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. januára 2011